เมืองโบราณ...บ้านการุ้ง

ที่ตั้งเมืองการุ้งอยู่สูงจากระดับน้ำทะเล ๑๐๗ เมตร มีเทือกเขาราวเทียน เขากะ และเขากะงาว ขนานอยู่ด้านตะวันออก ลำห้วยตะขาบที่ไหลผ่านเมืองการุ้งจะไหลเลียบเขาดังกล่าวไปทางทิศเหนือแล้ว รวมกับคลองกระบอก ซึ่งไหลมาจากที่สูงทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ รวมเป็นห้วยอีเก้งผ่านเขาหนองคันเชือก และบ้านทุ่งหมันไปลงสู่ที่ราบลุ่มทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ไปรวมกับแม่น้ำขุนแก้ว ซึ่งไหลผ่านมาทางด้านใต้ของเขาปลาร้า และไหลผ่านที่ราบลุ่มทุ่งประจานทางด้านใต้ของเขาปลาร้า และไหลผ่านทุ่งประจานทางทิศใต้ของเมืองบ้านในคู ไปสู่แม่น้ำเจ้าพระยาในเขตอำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท

การค้นพบได้มีการค้นพบฐานของปรางค์ที่เป็นศิลาแลงสลับอิฐซึ่งมีความเชื่อว่า สมัยก่อนขอมเคยครองเมืองนี้มาก่อน เดิมลักษณะเมืองการุ้งมีป่าทึบคลุมสิ่งก่อสร้างอยู่กลางเมืองจากหลักฐาน เจ้าเมืองคนแรกคือ " พระตะเบิด " เป็นผู้ครองเมืองก่อนที่จะได้ไปตั้งเมืองอุทัยธานีที่ตำบลอุทัยเก่า (อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี) โดยมีพระพตและพระอินทรเป็นผู้รักษาด่านแม่กรอง ด่านหนองหลวง ตามลำดับ ได้สร้างหลักเมือง (ทำด้วยไม้แค้) วัดหัวเมือง วัดหมาก วัดแจ้ง อยู่รอบเมือง ชาวเมืองอาศัยทะเลสาบ (ห่วงแอ่งน้ำ) ใกล้ๆ วัดหัวเมืองสำหรับอาบกิน ซึ่งจะเกิดจากการขุดหรือมีขึ้นเองจากกฎหมายเก่าลักษณะพระธรรมนูญ สมัยสมเด็จพระเอกาทศรศ มีปรากฏว่า " เมืองอุทัยธานี เป็นหัวเมืองขึ้นแก่มหาดไทย " และสมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพ ได้ทรงตรัสว่า " เมืองอุทัยเป็นเมืองด่านมาตั้งแต่กรุงศรีอยุธยา เพิ่งย้ายเมืองมาตั้งใหม่ที่สะแกกรังเมื่อรัชกาลที่ ๓"

ประวัติเมืองการุ้งตามประวัติตำบลเมืองการุ้ง มีความสำคัญมากทางประวัติศาสตร์เพราะเป็นดินแดนที่เชื่อว่ามีอายุมากกว่า ๑,๐๐๐ ปี เมืองการุ้งได้กำเนิดขึ้นก่อนปี พ.ศ. ๑๖๐๐ เดิมทีลักษณะของเมืองการุ้งเป็นเนินดิน มีกำแพงล้อมรอบเมือง สูง ๖ เมตร มีคูน้ำกว้าง ๒๐ เมตร ลึก ๒ เมตร เส้นผ่าศูนย์กลางยาว ๘๐๐ เมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๔๐๐ ไร่ ปัจจุบันกรมศิลปากรได้ให้ความสำคัญต่อตำบลเมืองการุ้ง ได้ขึ้นทะเบียนไว้เป็นโบราณสถานแล้ว และได้ทำการขุดค้นหาและพบของเก่าเป็นจำนวนมาก เช่น ระฆังหิน เสาไม้ เรือบดยา รูปปั้น ฯลฯ

สถานที่ตั้งเมืองการุ้งตั้งอยู่หมู่ที่ ๔ ตำบลเมืองการุ้ง อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ประชากรทั้งหมดประมาณ ๔๐๐ ครัวเรือน ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนมาก และสิ่งที่ประชาชนให้ความสำคัญและนับถือเสมอมา คือ ศาลเจ้าแม่เมืองการุ้ง

ชนชาติเดิมที่อพยพมาอาศัยอยู่เมืองการุ้ง คาดว่าเมื่อประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๓ – ๑๔ โดยได้ร่อนเร่มาอย่างกระจัดกระจายประกอบด้วยชาว ละว้า ลุ และกะเหรี่ยง รวมทั้งชาวขอมอีกส่วนหนึ่งด้วย ได้รวบรวมกลุ่มอาศัยอยู่ตามลุ่มน้ำและป่าใหญ่บริเวณตำบลวังหิน ซึ่งปัจจุบันเป็นพื้นที่ของตำบลเมืองการุ้ง

<u>แหล่งท่องเที่ยวเมืองการุ้ง</u>

เมืองการุ้งเป็นอนุสรณ์สถานที่สำคัญนำความภาคภูมิใจมาสู่หมู่บ้านการุ้งโดยเฉพาะศาลเจ้าแม่เมืองการุ้งที่มีผู้คนเคารพศรัทธามิได้เสื่อมคลายของชาวบ้านเมืองการุ้ง และบริเวณใกล้เคียง เช่น เมื่อมีการบวชนาคก็จะนำขบวนแห่นาคมาลาบวชเจ้าแม่ หรือมีการบนเจ้าแม่เพื่อให้ประสบผลสำเร็จในเรื่องต่าง ๆ นอกจากนี้การแก้บนจะแก้บนด้วยดอกไม้ ธูป เทียน โดยเฉพาะ พวงมาลัยแห้ง และเครื่องแต่งกายชุดไทย ชุดโต๊ะ กระจกเครื่องแป้ง รวมทั้งเครื่องประดับต่าง ๆ เมืองการุ้งมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญทั้งทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และโบราณสถาน พร้อมสินค้าพื้นเมือง

ดังคำขวัญที่ว่า

คูเมืองเก่าแก่ เจ้าแม่ศักดิ์สิทธิ์
แหล่งผลิตแตงโม ต้นโตมะค่าโมง